

דוח מבקר המדינה

הבטחת צורכי הגז הטבעי של המשק הישראלי

▪ תמוז התשפ"ו ▪ יוני 2026 ▪

הבטחת צורכי הגז הטבעי של המשק הישראלי

תקציר

רקע

גז טבעי הוא מקור אנרגיה פוסילי המשמש לייצור חשמל, לתעשייה ולתחבורה. לגז הטבעי יש כמה יתרונות: הוא מקור אנרגיה זול ונקי יותר מפחם ודלקים פוסיליים אחרים; מאגרי הגז המקומיים מסייעים בהפחתת התלות במדינות זרות בנוגע לאספקת אנרגיה, מגדילים את הכנסות המדינה, תורמים להגברת הביטחון האנרגטי ועוד. בזכות תגליות הגז הטבעי בתחילת העשור הקודם הפכה מדינת ישראל לעצמאית בכל הנוגע לאספקת האנרגיה לייצור חשמל שלה. בשנת 2024 הופקו בישראל BCM 27.1 של גז טבעי, מחצית מכמות זו שימשה לייצור חשמל, לתעשייה ולתחבורה בשוק המקומי ומחציתה לייצוא.

משק הגז הטבעי נשען כיום על שלושה מאגרי גז עיקריים - לווייתן, תמר וכריש-תנין. המאגרים לווייתן ותמר נמצאים בבעלות משותפת של כמה חברות פרטיות, ישראליות וזרות. מאגר כריש-תנין נמצא בבעלות של חברה זרה אחרת. חברות אלה פועלות להפקת הגז מהמאגרים וכפופות לאסדרה שקובעים המאסדרים. במשק הגז הטבעי פועלים מאסדרים ומקבלי החלטות רבים, ובהם משרדי הממשלה ורשויות שונות. משרד האנרגיה הוא האחראי המרכזי מטעם הממשלה לקביעת המדיניות בתחום האנרגיה וליישומה, ובכלל זה פיתוח משק הגז הטבעי, והוא פועל בנושא זה באמצעות מינהל אוצרות טבע ורשות טבע ורשות הגז הטבעי.¹

פעילותו של משק הגז הטבעי בישראל מוסדרת באמצעות שני חוקים עיקריים - חוק הנפט, התשי"ב-1952, וחוק משק הגז הטבעי, התשס"ב-2002. נוסף על כך, במשך השנים התקבלו שתי החלטות ממשלה² המבוססות על המלצות של ועדות ציבוריות³. ועדות אלו התכנסו מדי תקופה במטרה לבחון את הצורך בעדכון המדיניות במשק הגז הטבעי, לרבות בתחום שמירת עתודות גז עבור המשק המקומי (חובת השמירה), יצוא גז טבעי, עידוד השקעות במשק הגז הטבעי ופיתוח משק זה וכן שמירת הביטחון האנרגטי של ישראל. החלטות הממשלה המבוססות על המלצות אלו מהוות חלק משמעותי בקביעת המדיניות במשק הגז הטבעי. עד כה הוקמו שלוש ועדות, ובמועד סיום הביקורת התכנסה הוועדה הבין-משרדית לבחינת מדיניות משק הגז הטבעי וחיוק הביטחון האנרגטי (ועדת דיין). ועדת דיין פרסמה באפריל 2025 טיוטת דוח להתייחסות הציבור.⁵

מדינת ישראל מסתמכת במידה ניכרת על גז טבעי בתמהיל הדלקים שלה. בסוף שנת 2024 יותר מ-70% מהחשמל בישראל יוצרו באמצעות גז טבעי. עתודות הגז של ישראל צפויות להתכלות בתוך כ-25 שנים⁶, וכל עוד ימשיך הגז הטבעי לשמש כדלק המרכזי, החלטות שיתקבלו בעת הזאת בנושא משק הגז ישפיעו ביתר שאת על עתידו של משק האנרגיה. לכן העת הזו שבה מתכנסת ועדת דיין היא נקודת זמן מכרעת עבור עתידו של משק הגז הטבעי. המלצותיה של ועדת דיין, אם יתקבלו, עשויות לקבוע את המועד שבו ימוצו מאגרי הגז המקומי במדינה ויעצבו את עתידה האנרגטי של ישראל.

1 לצידו פועלים גם משרד האוצר, משרד החוץ, המשרד להגנת הסביבה וגופים אחרים.

2 בין היתר: החלטת הממשלה 442 בנושא "אימוץ עיקרי המלצות הוועדה לבחינת מדיניות הממשלה בנושא משק הגז הטבעי בישראל (דו"ח ועדת צמח)" (23.6.13); החלטת הממשלה 4442 בנושא "אימוץ עיקרי המלצות הצוות המקצועי לבחינה תקופתית של המלצות הוועדה לבחינת מדיניות הממשלה בנושא משק הגז הטבעי בישראל ותיקון החלטת ממשלה" (6.1.19).

3 לרבות אלו שהוקמו כצוותים מקצועיים ע"י מנכ"ל משרד האנרגיה.

4 לצד כמה החלטות ממשלה, כגון החלטת הממשלה 2762 בנושא "אימוץ מסקנות הוועדה לבחינת המדיניות הפיסקאלית בנושא משאבי נפט וגז בישראל (דו"ח ששינסקי)" (23.1.11); החלטת הממשלה 476 בנושא "מתווה להגדלת כמות הגז הטבעי המופקת משדה הגז הטבעי 'תמר' ופיתוח מהיר של שדות הגז הטבעי 'לווייתן', 'כריש' ו'תנין' ושדות גז טבעי נוספים" (16.8.15).

5 דוח הביקורת הנוכחי מתייחס לטיטת דוח ועדת דיין שפורסמה להתייחסות הציבור. טיוטת דוח ועדת דיין אינה סופית. על פי נתונים שהעביר משרד האנרגיה למשרד מבקר המדינה בנובמבר 2025 הגז הטבעי צפוי לאזול בטווח של כ-25 שנים ממועד סיום הביקורת, בהנחה כי לא יימצאו מאגרי גז נוספים, ולא יהיה שינוי בהערכות לגבי כמויות הגז במאגרים הקיימים, ובהתאם לתחזיות הביקוש שקבע משרד האנרגיה.

נתוני מפתח

<p>כ-70%</p> <p>מהחשמל בשנת 2024, יוצרו באמצעות גז טבעי. שיעור הגז הטבעי מסך צריכת האנרגיה הראשונית⁷ באותה שנה היה 45%</p>	<p>49%</p> <p>מכמות הגז הטבעי שהופקה בישראל בשנת 2024 יוצאה למצרים ולירדן</p>	<p>3 אסדות גז מפיקות</p> <p>מאגרי תמר, לווייתן וכריש-תנין מחוברים לאסדות ומספקים גז טבעי למשק המקומי וליצוא</p>	<p>BCM 850</p> <p>סך עתודות הגז הטבעי המוכחות של ישראל נכון ל-1.1.24, שעליהן התבססה ועדת דיין בטיוטת המלצותיה. בנובמבר 2025 היקף ההערכות עודכן רטרואקטיבית לכ-870 BCM</p>
<p>BCM 0</p> <p>קיבולת אחסון של גז טבעי הקיימת בישראל, משמע, בישראל אין תשתית לאחסון גז טבעי</p>	<p>4 מכרזים בלבד</p> <p>לחיפוש גז טבעי פורסמו משנת 2016. שלושת המכרזים הראשונים לא הניבו תוצאות, למעט כמה מאגרים קטנים מאוד שכדאיות פיתוחם מוטלת בספק. מכרז רביעי פורסם בדצמבר 2022, ותוצאותיו טרם פורסמו במלואן</p>	<p>13 תחנות כוח</p> <p>המבוססות על גז טבעי מתוכננות לקום בישראל בין השנים 2030 עד 2040⁸. תחנות אלה עלולות להיתקל בקשיים בשל מחסור צפוי בגז טבעי, בהתאם להערכת נגה</p>	<p>BCM 440 אל מול BCM 515</p> <p>BCM 440 הייתה הכמות שהוגדרה כחובת שמירת גז טבעי למשק המקומי שעליה המליצה ועדת דיין בטיוטת הדוח שלה ממאי 2025. עם זאת, כמות זו קטנה ב-75 BCM מהביקוש המקומי בישראל לגז טבעי שחזתה ועדת דיין עד שנת 2048, שעמד על BCM 515</p>

פעולות הביקורת

בחודשים יולי עד דצמבר 2025 בדק משרד מבקר המדינה את פעולות הממשלה להבטחת צורכי הגז הטבעי של המשק המקומי בטווח הארוך. הבדיקה נעשתה במשרד האנרגיה, במינהל אוצרות טבע וברשות הגז הטבעי. בדיקות השלמה נעשו באגף התקציבים במשרד האוצר, במשרד להגנת הסביבה, במשרד החוץ, ברשות התחרות, ברשות החשמל, במועצה הלאומית לכלכלה שבמשרד ראש הממשלה, בחברת החשמל לישראל בע"מ, בחברת נגה - ניהול מערכת החשמל (חברת נגה) ובמטה לביטחון לאומי (המל"ל). כמו כן התקיימו פגישות עם נציגים של חלק מבעלי החזקות במאגרי הגז תמר ולווייתן.

⁷ אנרגיה ראשונית מוגדרת כסך ההפקה של מקורות אנרגיה לפני תהליכי המרה או שינוי (לדוגמה המרת גז טבעי כאנרגיה ראשונית לחשמל).

⁸ שתי תחנות נוספות המבוססות על גז טבעי נמצאות בהליך הקמה, והן צפויות להתחיל את פעילותן עד שנת 2030.

תמונת המצב העולה מן הביקורת

חשיבות הגז הטבעי במשק הישראלי - על אף חשיבות הגז הטבעי למשק המקומי והתלות הגבוהה של משק החשמל בזמינות גז טבעי, המהווה כ-70% מהדלקים המשמשים לייצור חשמל, משרד האנרגיה טרם קיבל החלטות לגבי יעדי משק האנרגיה בטווח הארוך⁹. בהיעדר קבלת החלטות בידי משרד האנרגיה, אשר יבטיחו את אספקת מלוא הצרכים האנרגטיים של המשק המקומי, היצע הגז שנשמר מהמאגרים הקיימים עלול שלא לענות בעתיד על מלוא צורכי המשק המקומי¹⁰, בהתחשב בביקוש המקומי ובהיקפי היצוא. בתוך כ-22 שנים עצמאותה האנרגטית של ישראל בייצור חשמל עלולה להיפגע, והיא תידרש לייבא גז טבעי או לחלופין להתבסס על מקורות אנרגיה אחרים, שטרם התקבלו החלטות לגביהם.

אי-הגדלת חובת השמירה של הגז הטבעי למשק המקומי בישראל

• ועדות צמח ואדירי והחלטות הממשלה 442 ו-4442 (מהשנים 2013 ו-2019, בהתאמה) שאימצו את עיקרי מסקנותיהן קבעו כי היקף הגז שיש להבטיח לצורכי המשק המקומי יעודכן בכל חמש שנים, ביחס לתגליות חדשות, בהתאם לצורכי המשק המקומי ובהתחשב בהיצע הגז הטבעי. אולם, נמצא כי מאז התכנסה ועדת צמח גדלו הערכות עתודות הגז במשק המקומי בכ- BCM 126, וועדת דיין, אשר דנה בהגדלת חובת השמירה למשק המקומי, החליטה שלא להמליץ על הגדלתה. הלכה למעשה, הגידול במשך השנים בהיקפי עתודות הגז במאגרים לא נשמר למשק המקומי.

• אף שבמועד התכנסותה של ועדת דיין, פברואר 2024, הייתה קיימת יתרת גז טבעי פנויה של כ- BCM 105, שאינה משויכת לא ליצוא ולא לחובת השמירה, ואף שיתרה זו יכולה לתת מענה מלא או חלקי לפער בין הביקוש לבין ההיצע העומד לרשות המשק בטווח זמן של 25 שנים, ועדת דיין בחנה את הצורך בהגדלת חובת השמירה והחליטה שלא להמליץ על הגדלתה. אם הממשלה תקבל את המלצת ועדת דיין בעניין היקף חובת השמירה למשק המקומי, המשמעות היא שמשרד האנרגיה יוכל, לפי שיקול דעתו, לאשר את היצוא של כל הכמות הפנויה.

הערכת חסר של הביקוש לגז טבעי בישראל ב-25 השנים הבאות - אף שתחזיות הביקוש לגז טבעי מהוות תשומה מרכזית לקביעת חובת השמירה למשק המקומי, ועדת דיין עשתה שימוש בטיטות המלצותיה בתחזית ביקוש שקיימת סבירות שהיא מוטה כלפי מטה, היות שהיא אינה כוללת התייחסות לתרחישי ביקוש הנובעים מצריכה תוספתית עקב פעילות חוות שרתים והשפעות אקלימיות, בהתאם לתחזיות חברת נגה. משמעות תוספות אלו היא צריכה נוספת של כ- BCM 41.5 של גז טבעי במשק המקומי, כך שכמות הגז שהוועדה המליצה לשמור למשק המקומי תספיק ל-20 שנים בלבד.

התמשכות עבודת הוועדה הבין-משרדית לבחינת מדיניות הגז הטבעי - בחודש פברואר 2024 הוקמה על ידי מנכ"ל משרד האנרגיה הוועדה הבין-משרדית לבחינת מדיניות משק הגז הטבעי וחזיקו הביטחון האנרגטי (ועדת דיין). על אף החשיבות שבקביעת מדיניות לגבי משק הגז הטבעי, ואף שוועדות קודמות סיימו את עבודתן לאחר כשנה, נמצא כי ועדת דיין טרם גיבשה את המלצותיה הסופיות אף שעברו כשנתיים ממועד מינויה. עוד נמצא כי אף שהיה על הממשלה לבחון את המדיניות בתחום משק הגז הטבעי כעבור חמש שנים

⁹ בכלל זה, המשרד טרם נדרש לשאלה כיצד ייראה משק האנרגיה כאשר הגז הטבעי ייגמר, מה יהיה תמהיל הדלקים בכלל ובמשק החשמל בפרט, וכיצד מדינת ישראל תבטיח את הביטחון האנרגטי ביום שבו העצמאות האנרגטית שלה תיפגע.

¹⁰ לפי הערכות והמדיניות הקיימת נכון למועד סיום הביקורת, עתודות הגז יתכלו בכל מקרה עד לתחילת שנות ה-50. הקצב והמועד של התכלות המאגרים תלויים בקצב ההפקה למשק המקומי וליצוא. אם יאומצו המלצות ועדת דיין, מאגרי הגז יתכלו כארבע שנים מוקדם יותר.

ממועד החלטת הממשלה 4442 (ינואר 2019), היא טרם בחנה את המדיניות, בין היתר בשל אי-סיום העבודה של ועדת דיין, ואף לא קבעה לוועדה מועד לסיום עבודתה. כפועל יוצא מכך, חלפו שבע שנים ממועד החלטת הממשלה הקודמת, ולפיה עליה לבחון את הצורך בעדכון מדיניות הגז בתוך חמש שנים. לאחרונה אף התקבלו החלטות משמעותיות במשק הגז, כגון מתן היתרי יצוא והקמת תשתיות יצוא, וזאת בלי שיש בנושא מדיניות עדכנית ומאושרת על ידי הממשלה, כנדרש על פי החלטת הממשלה 4442.

סמכות בלעדית לאישור יצוא גז בידי משרד האנרגיה - על אף החשיבות האסטרטגית של עתודות הגז הטבעי לכלכלה ולמצבה הגיאופוליטי של ישראל, ובשונה מתחומים אסטרטגיים אחרים שבהם קיימת חובת היועצות, דוגמת יצוא ביטחוני, נמצא כי על פי החלטת ממשלה 442 משנת 2013, מתן אישור ליצוא גז טבעי הוא בסמכותו הבלעדית של משרד האנרגיה. ועדת דיין המליצה להותיר סמכות זו בידי משרד האנרגיה. אי-היועצות עם גורמים נוספים בעת מתן היתרי יצוא גז טבעי עלולה להוביל לכך ששיקולים משמעותיים, שאינם בתחום מומחיותו של משרד האנרגיה, כגון השפעות גיאופוליטיות, כלכליות וסביבתיות לא מקבלות משקל ראוי.

גיבוש תחשיב כלכלי חסר כבסיס לבחינת התועלות מיצוא הגז הטבעי - אף שהתחשיב של המועצה הלאומית לכלכלה ומשרד האנרגיה שהוצג לוועדת דיין הצביע על כדאיות כלכלית בהגדלת היצוא, נמצא כי הוא רגיש למחירי הגז הנחלי שקיימת אי-ודאות גדולה לגביהם בטווח של עוד שני עשורים. בנוסף לא נכללו בתחשיב משתנים נוספים כגון עלות הקדמת תשתיות יבוא ואחסון.

אי-חיבור מאגרים קטנים של גז טבעי למשק המקומי - אף שוועדת אדירי המליצה בשנת 2018 על מתן פטור למאגרים קטנים ובינוניים מחובת החיבור למשק המקומי, והחלטת הממשלה משנת 2019 אימצה זאת, במטרה בין היתר לעודד השקעות ולמשוך יזמים לחפש ולפתח מאגרי גז טבעי חדשים במים הכלכליים של ישראל, בפועל הפטור למאגרים קטנים מחובת החיבור, לא הביא להשגת מטרה זו. ועדת דיין המליצה בשנת 2025 להחיל חובת שמירה של גז טבעי עבור המשק המקומי בישראל בהיקף של 20% על מאגרים קטנים שיתחברו באמצעות תשתית קיימת וכי יתר המאגרים הקטנים ימשיכו להיות פטורים מחובת השמירה.

היעדר תוכנית אב למשק האנרגיה - אף שמשרד מבקר המדינה המליץ כבר בשנת 2012 ולאחר מכן בשנת 2016, בשנת 2020 ובשנת 2024 להכין תוכנית אב למשק האנרגיה ולסיים אותה בהקדם, נמצא כי בשני העשורים האחרונים הוכנו במשרד האנרגיה כמה טיוטות של תוכנית אב, אך עד מועד סיום הביקורת אף אחת מהן לא הבשילה לתוכנית אב מאושרת. היעדר תוכנית אב ארוכת טווח למשק האנרגיה יפגע ביכולת לתכנן את המשק בצורה מיטבית ובהיערכות לקראת העשורים הבאים. תוכנית אב שמתווה את היעדים, האמצעים, מקורות האנרגיה, אופן הפיתוח של התשתיות והמדיניות הכלכלית והאסדרתית הנדרשת עשויה לסייע בהבטחת משק אנרגיה יציב, יעיל ומתחדש. קיומה של תוכנית אב יוצרת ודאות למשק ומונעת קבלת החלטות יקרות ושגויות שאינן עולות בקנה אחד עם המטרות הלאומיות.

היעדר תשתיות יבוא ואחסון של גז טבעי - על אף הצורך המיידני בהקמת תשתיות יבוא ואחסון של גז טבעי לצורך הבטחת הביטחון האנרגטי של מדינת ישראל, כפי שעלה מעבודה של חברת הייעוץ שהוגשה ביוני 2024 ומהתייחסויות נגה וחברת החשמל לטיטת דוח ועדת דיין, משרד האנרגיה טרם קידם פתרונות מעשיים ליבוא של גז טבעי, ועל אף שעברו כבר 14 שנים מאז החלה רשות הגז לבחון חלופות לאחסון גז טבעי, ועל אף הצעדים שמנתה רשות הגז כאמור בתשובתה ממרץ 2026 (דוגמת בחינת אתרים לאחסון גז, בחינת שדרוג מערכת ההולכה, עידוד חיפושי גז ועוד), נכון למועד סיום הביקורת אין תשתית לאחסון גז טבעי בישראל. משרד האנרגיה גם לא הציע מתווה חלופי להשגת הביטחון האנרגטי. בנובמבר 2025 אומנם פרסמה רשות הגז הטבעי פנייה להתייחסות הציבור לגבי בחינת היתכנות פרויקטים בתחום היבוא, אולם פעולה זו אינה מספקת ואינה כוללת התייחסות לכלל המרכיבים הנדרשים להבטחת הביטחון האנרגטי. לאור חשיבותו של הגז הטבעי כמקור אנרגיה של המשק הישראלי, וכל עוד אין חלופה אמינה למשאב זה, כל פגיעה באספקת הגז עשויה להביא לפגיעה בכושר ייצור החשמל ולשיבושים נרחבים באספקת האנרגיה. אי-קביעה של מתווה להשגת הביטחון האנרגטי תמנע היערכות מתאימה לעיתות חירום ולשיאי ביקוש.

עיקרי המלצות הביקורת

מומלץ כי משרד האנרגיה יגבש חלופות ותוכניות למענה על המחסור הצפוי בגז בעוד כשני עשורים ויפעל בהתאם להן. על משרד האנרגיה לנקוט את הצעדים הדרושים להבטחת אספקה של אנרגיה רציפה ואמינה בהתאם לצורכי המשק המקומי.

מומלץ כי כל עוד קיים צפי לביקושים העולים על היקף חובת השמירה למשק המקומי עד לשנת 2048, וכל עוד יתרת הגז בהיקף של כ-105 BCM לא הוקצתה ליצוא או למשק המקומי, ועדת דיין תשקול להמליץ לממשלה לדון על צמצום הפער בין הביקוש של המשק המקומי להיצע באמצעות יתרה זו.

נוכח חשיבותו של הגז הטבעי והשפעתו על תחומים רבים במשק, מומלץ כי שר האנרגיה, שר האוצר, שר החוץ והמל"ל יבצעו עבודת מטה שתבחן את מנגנון מתן האישור ליצוא גז טבעי, כדי שאישורי היצוא יינתנו בכפוף לבחינת מכלול השיקולים וההשפעות שיש לכך על כלל המשק.

מומלץ כי משרד האנרגיה והמועצה הלאומית לכלכלה, בהתייעצות עם משרד האוצר, משרד החוץ, המל"ל, המשרד להגנת הסביבה, רשות התחרות וגורמים ממשק החשמל כגון רשות החשמל וחברת נגה, יטייבו את המודל הכלכלי שגיבשו ויבחנו בהתאם לתוצאות המודל המטויב את השפעותיו בין היתר על חובת השמירה. עוד מומלץ כי הם יכללו במודל המטויב גם את עלות הקדמת תשתיות היבוא והן את העלויות הכרוכות באי-אספקה פוטנציאלית במידה ולא תהיה ישימות להקמת תשתיות אחסון.

מומלץ כי משרד האנרגיה יאיץ את הכנת תוכנית האב למשק האנרגיה שתגדיר את הצרכים של משק זה בראייה כוללת ארוכת טווח וישלים את הכנתה ואישורה בהקדם. עוד מומלץ כי תוכנית האב תתייחס להיבטים שונים: תמהיל מקורות האנרגיה הרצוי בטווח הארוך, השימושים הצפויים, יעדים סביבתיים ואקלימיים, תשתיות חיוניות נדרשות וכד'.

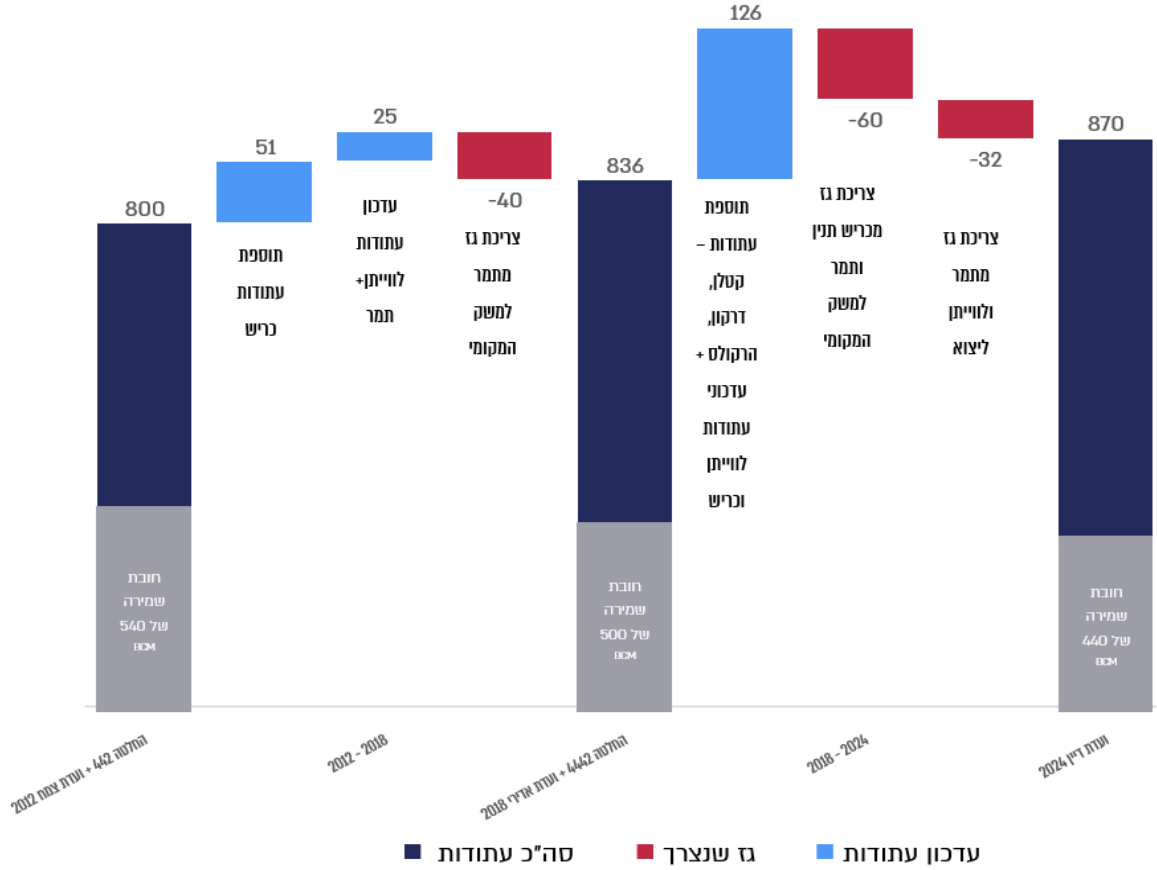
מומלץ כי משרד האנרגיה ימפה את התשתיות הנדרשות להבטחת אספקת גז טבעי למשק, לרבות תשתיות יבוא ואחסון. עוד מומלץ כי הוא יבחן את החסמים העלולים להקשות על הקמת תשתיות אלה ולהציע דרכים להתגבר עליהם. נוסף על כך, מומלץ כי משרד האנרגיה ישלים את בחינת ההמלצות של חברת הייעוץ ובהתאם יכין תוכנית אופרטיבית שתכלול אבני דרך, לוחות זמנים, תקציב ויעדים על מנת להבטיח את הקמת התשתיות הנדרשות להשגת ביטחון אנרגטי במועד הנדרש.

מומלץ כי ועדת דיין תשלים את עבודתה מוקדם ככל הניתן. כן מומלץ כי שר האנרגיה ומזכיר הממשלה ינקטו את הצעדים הנדרשים כדי שתתקבל בהקדם האפשרי החלטת ממשלה עדכנית בנושא מדיניות הגז, וכי שר האנרגיה יוודא כי כלל המידע הנדרש לקבלת החלטת ממשלה מושכלת בנושא יונח לפני הממשלה מהר ככל הניתן.

השינוי בעתודות הגז ובהיקף חובת השמירה בוועדות לבחינת המדיניות במשק הגז ב-BCM

על פי דוחות הוועדות, בעיבוד משרד מבקר המדינה.

מהתרשים עולה כי במשך השנים 2012 עד 2024 ההערכות לגבי כמות ההיצע של הגז הטבעי עלו מרמה של כ-800 BCM בשנת 2012 ועד לרמה של כ-1002 BCM. יצוין כי במהלך שנים אלו הופקה כמות גז של 132 BCM ששימשה למשק המקומי וליצוא, לכן בתחילת שנת 2024 עמדה כמות הגז הטבעי על סך של כ-870 BCM. על אף עדכון הכמויות במאגרים הקיימים וגילוי מאגרים חדשים לא הוגדלה חובת השמירה למשק המקומי, והלכה למעשה, היקף הגז שהוקצה למשק המקומי פחת בהתאם לצריכת הגז בתקופה זו.

סיכום

הגז הטבעי הוא משאב טבע בעל חשיבות לאומית ואסטרטגית עליונה למדינת ישראל ולעצמאותה האנרגטית. הוא גם חשוב לפיתוחם של המשק והתעשייה ולשגשוגה של כלכלת ישראל. גילוי מאגרי הגז במים הכלכליים של ישראל הפך את המדינה מיבואנית של דלקים לייצור חשמל, למדינה עצמאית בכל הנוגע לאספקת מרבית צורכי האנרגיה לחשמל שלה¹¹. לגז הטבעי יש תועלות נוספות: הוא מקור הכנסות חשוב למדינה, והשימוש בו מפחית את זיהום האוויר ומוזיל את תעריפי החשמל ואת יוקר המחיה. עם זאת, גז טבעי הוא משאב מתכלה, והמשק הישראלי צפוי למצוא את עצמו בתוך שני עשורים במחסור הולך וגדל של גז טבעי. תוצאותיו של מחסור זה יכולות להתבטא בין היתר בעלייה של מחירי האנרגיה ושל יוקר המחיה. החלטות שמתקבלות בעת הזאת בנוגע למשק הגז ישפיעו על עתידו של משק זה לעוד שנים רבות קדימה, והן שיעצבו את עתידה האנרגטי של ישראל.

בביקורת עלו פערים במענה שניתן לצורכי הגז של המשק המקומי, לרבות בהיקף חובת השמירה הנדרשת למשק המקומי לטווח של 25 שנים ובצורכי הביטחון האנרגטי של מדינת ישראל בטווח הארוך. כמו כן, נמצא כי וועדת דיין התבססה על תחזית ביקוש לחשמל שקיימת סבירות שהיא מוטה כלפי מטה; וכי המלצות הוועדה התבססו על תועלת מיצוא שקיימת אי-ודאות רבה לגביה, זאת מבלי שהובאו בחשבון עלויות נוספות של יבוא עתידי.

תפקידה של המדינה הוא להבטיח כי משאבי הגז הטבעי ינוצלו באופן שיביא למקסימום את ערכם עבור הציבור בישראל, תוך כדי ראייה ארוכת טווח ותכנון אסטרטגי של משק האנרגיה. על משרד האנרגיה, כנאמן הציבור, עם יתר החברים בוועדת דיין, להביא למיצוי מלא של התועלות הכוללות מעתודות הגז, שהן מקור האנרגיה המרכזי שעליו מסתמכת ישראל. לאור הצפי כי עתודות הגז יתכלו בתוך כ-25 שנים, נדרשות כבר כעת היערכות ובחינה של הצעדים הנדרשים להכנת משק האנרגיה ליום שבו לישראל לא יהיו עוד משאבי גז טבעי. זאת כדי שאספקת מקורות האנרגיה למשק תהיה אמינה ורציפה.

¹¹ מרבית החשמל מיוצר בגז טבעי ובאנרגיות מתחדשות, אולם ישראל ייצרה כ-15% מסך החשמל בשנת 2024 בפחם וסולר, שאותם היא מייבאת.